

VafabMiljö

Sortera rätt

Din sorteringsguide till miljöbästa avfallssorteringen
– tillsammans räddar vi världen lite varje dag

SORTERA MED VAFABMILJÖ

I den här broschyren får du praktiska råd och tips om hur du sorterar ditt avfall. På vafabmiljo.se/sorteringsguiden får du hjälp med att sortera rätt. På webben finns även översiktskartor för varje återbruk så du kan planera och packa bilen rätt inför ditt besök.

Innehåll

- 3 Minska avfallet
- 4 Matavfall
- 5 Restavfall
- 6 Metallförpackningar
- 7 Plastförpackningar
- 8 Pappersförpackningar och wellpapp
- 9 Tidningar
- 10 Färgade glasförpackningar
- 11 Ofärgade glasförpackningar

Avfall som lämnas på återbruket:

- 13 Grovavfall
- 14 Elavfall
- 15 Farligt avfall

Vill du veta mer?

Mer information om oss och våra tjänster hittar du på vafabmiljo.se. Du kan även ringa, mejla och chatta med oss om du har frågor. Och du – tack för att du sorterar!

Postadress: Box 140, 721 05 Västerås

Besöksadress: Gasverksgatan 7, 721 30 Västerås

021-39 35 00

kundcenter@vafabmiljo.se

vafabmiljo.se

Produktion: Vafabmiljö 2025

Tryck: TB Printsolutions AB

Bilder och foton: Avfall Sverige, Linda Eliasson, Hans Nordlander BildN, Per Groth.

VafabMiljö

Minska avfallet

Att sortera avfallet är jättebra. Men det räcker inte. Vi behöver minska avfallet. Om alla på jorden levde som vi i Sverige gör, skulle det behövas **mer än fyra jordklot** för att jordens resurser ska räcka till. Genom att minska avfallet minskar vi både energibehovet och utsläppet av växthusgaser. Samtidigt ser vi till att jordens resurser räcker även till kommande generationer.

Några tips på vad du själv kan göra för att minska avfallet:

- Tänk efter innan du handlar – behöver jag verkligen den här prylen?
- Köp begagnat istället för nytt.
- Lämna in saker du tröttnat på till en second hand butik eller loppis. På återbruket kan du lämna saker till återanvändning i "Återbruksboden".
- Ge bort upplevelser eller bistånd som presenter, istället för saker.
- Sätt upp "Ingen reklam"-skylt på brevlådan.
- Planera matinköpen så slipper du slänga mat som blivit dålig.
- Laga istället för att köpa nytt.
- Inrätta en "ät snart-hylla" i ditt kylskåp.
- Drick kranvatten i stället för vatten på flaska eller burk.
- Använd laddningsbara batterier och lågenergilampor.
- Dela bil, verktyg med mera med grannar eller vänner.
- Undvik engångsprylar.

Matavfall

Matrester och annat matavfall lägger du i den bruna matavfallspåsen.

Exempel på matavfall:

- Grönsaksblast
- Bröd, kex, kakor och bullar
- Fukt- och grönsaksskal
- Godis och choklad
- Hushållspapper
- Kaffesump och tepåsar utan nylon
- Kött- och fiskrens, räk-och kräftskal
- Matrester, tillagade eller råa, av kött, fisk, grönsaker, frukt, ägg, mjölk, mjöl, ris och pasta

Tips för att hålla påsen torr:

- Låt blött matavfall rinna av ordentligt innan du lägger det i matavfallspåsen.
- Lägg en bit äggkartong eller lite tidningspapper under påsen, i botten av påshållaren, så suger det upp vätan.
- Byt påse ofta, antingen när den är full (till max $\frac{3}{4}$ -delar), eller efter 3-4 dagar.
- Om påsen är tung och fuktig i botten, använd din påshållare som stöd när du ska bära ut den till kärlet.

Ingen plast:

Lägg aldrig matavfallspåsen i en plastpåse. Plast förstör produktionen av biogas och biogödsel.

Gör så här:

Lägg matavfallet i den bruna papperspåsen för matavfall. Placera påsen i påshållaren – det minskar risken för att påsen blir blöt. Placera påshållaren så den har ordentligt med luft runt sig - det håller påsen torr.

Påsar och påshållare hämtar du som villaägare på återbruket och på Omstarterna i Sala. Bor du i flerfamiljshus ingår det i abonnemanget, vänd dig först och främst till din fastighetsägare. Tänk på att vika ihop matavfallspåsen ordentligt innan du lägger den i det bruna kärlet för matavfall, så att matresterna inte ramlar ur.

Metallförpackningar

Metall kan återvinnas hur många gånger som helst eftersom kvaliteten inte förändras.

Exempel på metallförpackningar:

- Aluminiumfolie, aluminiumformar
- Konservburkar av plåt och aluminium
- Lock och kapsyler av metall
- Metallburkar som inte har pant
- Metalltuber för kaviar
- Tomma läkemedelskartor i metall

Gör så här:

För att slippa eventuell lukt i kärlet kan du skölja ur förpackningen i kallt vatten och platta ihop den. Ta bort lock, kapsyler samt andra detaljer som inte är av metall och sortera efter materialslag. Låt korkarna på tuberna sitta kvar för att undvika lukt.

Följande metallföremål lämnar du till återbruket:

Förpackningar som innehåller farligt avfall som **olja** eller **färg**.

Trycksatta behållare (även pystemma) räknas som farligt avfall. Gäller alla typer av sprayburkar som exempelvis färgspray, hårspray, deospray, spraygrädde, samt lustgastuber och små engångsgasoler.

Föremål av metall som inte är förpackningar, till exempel kastruller, bestick, cyklar med mera lämnas på återbruket i behållaren för Metallsrot.

Aluminiumburkar med pant, pantar du i butiken eller på de återbruk som har en Pantamera Express-maskin (Bäckby, Ängsgärdet, Köping, Enköping).

Plastförpackningar

Av återvunna plastförpackningar tillverkas nya förpackningar, bärkassar, sopsäckar och kabelskydd.

Exempel på plastförpackningar:

- Burkar, dunkar och flaskor
- Frigolit
- Innerpåsar i müsli- och flingpaket
- Kaffepaket
- Bärkassar i plast
- Ketchup- och saftflaskor
- Lock och kork av plast
- Plastpåsar och refillpaket
- Plasttuber och plastråg
- Små hinkar (exempelvis för sylt)
- Plastfolie och -film
- Schampoo- och balsamflaskor
- Tomma läkemedelskartor i plast

Gör så här:

Packa ihop mjukplasten så ryms det mer i behållaren. För att slippa eventuell lukt i kärlet kan du skölja ur förpackningen i kallt vatten.

En del plastförpackningar har ett aluminiumhölje på insidan, till exempel chipspåsar. Prova att knyckla ihop förpackningen. Om den vecklar ut sig lägger du den i plastförpackningar, stannar den kvar som en boll lägger du den i behållaren för metallförpackningar.

Följande plastföremål lämnar du till återbruket:

Större förpackningar som inte går ner i behållaren på återvinningsstationen eller i miljöboden lämnar du på återbruket, även saker som inte är förpackningar som exempelvis leksaker av plast.

Förpackningar som innehåller farligt avfall som olja, lim och färg ska lämnas som farligt avfall på återbruket.

Pappersförpackningar och wellpapp

Genom att använda returfibrer istället för nya fibrer vid tillverkningen av kartong och wellpapp sparas 70% energi.

Exempel på pappersförpackningar:

- Förpackningar för juice, mjölk, yoghurt, havredryck med mera
- Kartonger av papper, som flingpaket, pastapaket, tvättmedelspaket, äggkartonger och pizzakartonger
- Papperskassar
- Mjöl- och sockerpåsar
- Omslagspapper/julpapper

Vad är wellpapp?

Wellpapp känns igen genom att det har ett vågigt mittenskikt.

Exempel på wellpapp:

- Fruktlådor
- Kartonger för datorer eller TV
- Flyttkartonger
- Wellpapplådor
- Rullwellpapp

Följande lämnar du till återbruket:

Stora och skrymmande kartonger och wellpapp sorteras som **Well** på återbruket.

Gör så här:

För att slippa eventuell lukt i kärlet kan du skölja ur förpackningen i kallt vatten och låta dem torka. Platta ihop dem så tar de inte lika mycket plats. Stora wellpappkartonger ska lämnas till återbruket.

Tidningar

Tidningar och returpapper är en eftertraktad råvara och ett viktigt komplement till färska fibrer från skogen. Pappersfibern kan återvinnas upp till 7 gånger. Vid användning av returfiber sparas 15% energi jämfört med att använda ny råvara.

Exempel på tidningar och returpapper:

- Broschyrer
- Magasin
- Dags- och veckotidningar, även med glansiga omslag
- Pocketböcker
- Reklamblad
- Skriv- och ritpapper

Det här hör inte hemma i returpapper:

Kuvert, post-it lappar, självkopierande eller vaxat papper, lägger du i **restavfallet**. Omslagspapper/julklasspapper lägger du i **pappersförpackningar**.

Gör så här:

Papperet ska var rent och inte nerkladdat med matrester, lim eller liknande.

Ta bort eventuell plast eller snören som kan sitta runt reklamblad.

Lägg aldrig papperskassar eller plastpåsar i tidningsinsamlingen, utan töm ur din kasse och lägg den i kärlet för pappersförpackningar respektive plastförpackningar.

Häftklamrar, spiraler och liknande behöver du inte ta bort från tidningar eller block. De avskiljs med magneter och skickas till metallåtervinning.

Färgade glasförpackningar

Glas kan återvinnas hur många gånger som helst utan att kvaliteten försämras. Det är viktigt för återvinningen att färgat och ofärgat glas separeras. I behållaren för färgat glas kan du lägga alla burkar och flaskor av färgat glas, oavsett vilken färg de har.

Exempel på glasförpackningar:

- Färgade glasflaskor
- Färgade glasburkar

Gör så här:

För att slippa eventuell lukt i kärlet kan du skölja ur förpackningen i kallt vatten. Glasförpackningar med pant lämnas till affären. Förpackningar som innehåller farligt avfall som olja och färger lämnas till återbruket. Små mängder keramik, porslin, spegelglas, kristall och dricksglas kan du lägga i restavfallet – större mängder lämnas till återbruket.

Viktigt att färgsortera

Om färgat glas hamnar i behållaren för ofärgat glas måste innehållet klassas som färgat. Glasbruken tvingas då producera ofärgat glas av nya råvaror. Genom att sortera rätt hjälper du glasbruken att använda ännu mer återvunnet glas i sin tillverkning.

Ofärgade glasförpackningar

Glas kan återvinnas hur många gånger som helst utan att kvaliteten försämras. Det är viktigt för återvinningen att färgat och ofärgat glas separeras.

Exempel på glasförpackningar:

- Ofärgade glasflaskor
- Ofärgade glasburkar

Gör så här:

För att slippa eventuell lukt i kärlet kan du skölja ur förpackningen i kallt vatten. Glasförpackningar med pant lämnas till affären. Förpackningar som innehåller farligt avfall som olja och färger lämnas till återbruket. Små mängder keramik, porslin, spegelglas, kristall och dricksglas kan du lägga i restavfallet – större mängder lämnas till återbruket.

Viktigt att färgsortera

Om färgat glas hamnar i behållaren för ofärgat glas måste innehållet klassas som färgat. Glasbruken tvingas då producera ofärgat glas av nya råvaror. Genom att sortera rätt hjälper du glasbruken att använda ännu mer återvunnet glas i sin tillverkning.

Grovavfall

Grovavfall är större hushållsavfall som inte ryms i kärlet för restavfall. Allt grovavfall omfattar flera olika avfallsslag och ska lämnas till återbruket där du sorterar det i olika containrar. Totalt kan cirka 98 procent av allt avfall som lämnas på återbruket återvinnas som material eller energi.

Exempel på grovavfall:

- Böcker
- Fyllnadsmassor (cement, sten, keramik och porslin)
- Fönster (dricksglas, glasskål, fönsterglas, spegel)
- Gips
- Gräs, löv, fallfrukt
- Isolering
- Jord
- Metallskrot (stekpanna, bestick)
- Plast och frigolit (plastmöbler, trasiga leksaker utan batterier, pulkor)
- Ris och grenar
- Soffor och sängar (fåtölj, madrass, resväska)
- Tapeter, takpapp och gummi (pärmar cykeldäck, starkt nedsmutsad eller blöt textil)
- Tegel, kakel, betong
- Trädgårdsavfall (ris, grenar, löv, gräs)
- Trä (laminatgolv, galge av trä, virke, trämöbler)
- Well (flyttlådor, TV-kartonger, well-papp)

Inget farligt avfall:

Tänk på att grovavfall inte får innehålla farligt avfall. Exempel på grovavfall som innehåller farligt avfall är tryckimpregnerat trä, elektronik, kyl- och frysskåp, batterier och bildäck – detta sorteras separat på återbruket.

Textilavfall lämnas i separat behållare

Enligt ny lag 2025 ska textilavfall sorteras ut. Du kan lämna hela och trasiga textilier på återbruket i Human Bridge egna behållare – exempelvis kläder, sängkläder, tygväskor och tygskor. Du kan även lämna hela skor, bälten, handväskor, accessoarer och skinnkläder.

Det går också bra att lämna hela och rena textilier direkt till hjälporganisationer eller secondhandbutiker.

Lämna dina saker till återanvändning

På de flesta av våra återbruk finns Återbruksboden där du kan lämna föremål som kan komma till nytta för andra – allt från mindre möbler till husgeråd, böcker och leksaker. Sakerna säljs sedan till förmån för välgörenhet i olika second hand butiker. Det är därför inte tillåtet att ta saker i Återbruksboden.

Elavfall

– lämnar du till återbruket

Elavfall är saker som har sladd eller batteri. Elavfall innehåller miljö- och hälsoskadliga ämnen som kadmium, kvicksilver, bly och PCB. Det räknas som farligt avfall och ska därför lämnas på återbruket.

Exempel på el-avfall med sladd:

- Apparater som innehåller kretskort och drivs med sladd
- Datorer (stationär) och skrivare
- Diskmaskiner
- Elkablar och elmotorer
- Glödlampor, lysrör
- Kaffebryggare
- Kretskort
- Kyl- och frysskåp
- Microvågsugnar
- TV-, audio- och videoutrustning
- Telefoner med sladd
- Vattenkokare
- Småapparater, med sladd
- Spisar
- Symaskiner
- Styr- och reglerutrustning
- Tvättmaskiner

Exempel på el-avfall med batteri:

- Brandvarnare (ej rökdetektor)
- Bärbara datorer/laptop
- Eltandborstar
- Handverktyg, batteridrivna
- Leksaker, batteridrivna
- Mobiltelefoner
- Surfplattor

Exempel på batterier:

- Bilbatterier
- Litiumbatterier
- Småbatterier

Gör så här:

Plocka inte isär elprodukterna innan du lämnar dem till återbruket, särskilt inte TV- och dataskärmar. Elektronik kan innehålla farliga ämnen som är skadliga för både miljö och hälsa.

Tänk på att många saker har **inbyggda batterier**, exempelvis spelande födelsedagskort, skor som blinkar, el-tandborstar, leksaker som låter eller blinkar.

Farligt avfall

– lämnar du till återbruket

Farligt avfall är skadligt både för miljön och för vår hälsa. Det är därför viktigt att du sorterar ut det farliga avfallet och lämnar det till återbruket.

Exempel på farligt avfall:

- Batterier och bilbatterier
- Toners/färgpatroner (ej tomma)
- Bekämpningsmedel
- Färg, lim- och lackrester. Hit räknas även fernissa, impregneringsmedel, spackel, fogmassa, nagellack m.m.
- Lösningsmedel, exempelvis thinner, lacknafta, penseltvätt, bensin, terpentin, fotogen, aceton, nagel-lackborttagningsmedel, tändvätska, t-sprit, k-sprit, bränsle för oljelampor.
- Rengöringsmedel, till exempel propp-lösare, klorin, kalklösare, blekmedel, golvrengöring, fläckborttagning, kemikalier för rengöring av pooler.
- Spillolja och oljefilter
- Sprayflaskor som exempelvis låsspray, hårspray, deospray, parfym.
- Tryckimpregnerat trä

Gör så här:

Använd gärna originalförpackningen och märk förpackningen med vad det innehåller. Då är det lättare för oss att ta hand om avfallet på rätt sätt. Förpackningarna ska vara hela, täta och rena. Lämnar dem en i taget på FA-bänken, inte blandade i en säck eller kartong.

Spola aldrig ner farligt avfall i avloppet!

Det här tar vi inte emot:

- **Mediciner, sprutor och kanyler** — lämnas till ett apotek. Där kan du även hämta speciella behållare för kanyler.
- **Raketer och smällare** — lämnas till återförsäljare.
- **Ammunition** — lämnas till Polisen. Kontakta Polisen på telefon 114 14 innan inlämning.
- **Rökdetektorer** — lämnas till återförsäljare. Mer information finns på Strålskyddsmyndighetens webb.

Nya skyltar på återbruken

Vi har nu ett nytt gemensamt skyltsystem för avfallssortering, som är gemensamt för hela Norden. Därför har vi gjort ett omfattande arbete och bytt ut skyltarna på alla våra återbruk. De nya skyltarna ska göra det enklare att sortera rätt.

Samtliga skyltar har fått ett större format, exempel på vad man får slänga samt en QR-kod som du skannar med din mobillkamera för att komma till vår sorteringsguide på webben. Tack för att du sorterar ditt avfall!

Välkommen till återbruket.

